

Перераховані організації визнані провідними у складеному експертами рейтингу правозахисних організацій [3].

Організації громадянського суспільства ствердилися у наданні безоплатної правової допомоги громадянам у ряді областей України. Так, низкою організацій створено центри правової інформації та консультацій, які надають безоплатну первинну правову допомогу, проводять виїзні прийоми, надають юридичні консультації і готують позовні заяви, здійснюють правопросвітницькі заходи та інформаційні кампанії із захисту громадських інтересів.

У Роз'ясненні Міністерства Юстиції України від 9 квітня 2012 р. до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» зазначається чимало фактів правозахисної діяльності центрів правової допомоги. Так, наприклад, суттєвий внесок роблять неурядові організації, які надають правові послуги населенню безоплатно, зокрема, 28 створених Міжнародним фондом «Відродження» центрів правової інформації та консультацій, які також надають безоплатну первинну правову допомогу, проводять правопросвітницькі заходи та інформаційні кампанії із захисту громадських інтересів у 15 регіонах України [4].

Крім того, надання безоплатної вторинної правової допомоги (захист від обвинувачень, представництво інтересів осіб, в судах та інших державних органах, органах місцевого самоврядування тощо, складання процесуальних документів) здійснюється за допомогою адвокатів офісів громадського захисту в регіонах [4].

Отже, частина, найбільш мотивованих і компетентних громадських неурядових організацій, розширює позиції в сегменті надання, поряд з державою, безоплатної правової допомоги громадянам, необхідної правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, допомоги при складанні заяв, скарг. Така діяльність правозахисних організацій дозволить значно підвищити рівень правової свідомості громадян, посилити позитивний вплив громадянського суспільства на органи державної влади та місцевого самоврядування.

Література:

1. Палій Г.О. Щодо здійснення правозахисної функції організаціями громадянського суспільства: Аналітична записка [Електронний ресурс] / Г.О.Палій. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1283>.
2. Захаров Є. Що таке право захист? Завдання, функції, права і принципи діяльності правозахисних організацій [Електронний ресурс] / Євген Захаров // Незалежний культурологічний часопис «І». Випуск «Громадянське суспільство – Україна 2001». – 2001. – № 21. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n21texts/zakharov.htm>
3. Рейтинг правозахисних організацій і правозахисників України. 29 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://galinfo.com.ua/news/99573.htm>
4. Закон України «Про безоплатну правову допомогу»: основні положення та підходи до впровадження: Роз'яснення Міністерства Юстиції України від 9 квітня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0008323-12>

Вибиванець А.Б.

(наук. кер. – к.і.н., доц. Щетініна Т.О.)

*студентка II курсу факультету економіки та менеджменту
Полтавської державної аграрної академії*

НЕДЕРЖАВНІ ПРАВОЗАХИСНІ ІНСТИТУЦІЇ: ВИДИ ТА НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Для України гостро актуальним є завдання побудови правової держави, досягнення належних стандартів захисту прав людини, дотримання Конституції, законодавства, міжнародних норм. Стан захисту прав та свобод людини і громадянина в Україні свідчить про неналежні політико-правові умови його забезпечення, що, у свою чергу, ускладнює внутрішньополітичну ситуацію, спричиняє соціальне напруження та погіршує зовнішньополітичні позиції держави. Для забезпечення прав та законних інтересів громадян в

державі створюються різноманітні за своїм спрямуванням та характером діяльності правозахисні організації.

Правозахисні організації – це особливий вид недержавних неприбуткових організацій, діяльність яких спрямована на утвердження й захист прав і свобод людини, ефективний контроль за їхнім дотриманням державою, її органами і посадовими особами. Одним з основних напрямів роботи правозахисних організацій є сприяння зменшенню організованого насильства, здійснюваного державою [1].

Серед недержавних правозахисних організацій в Україні слід назвати: 1) адвокатури та адвокатів; 2) недержавних нотаріусів; 3) міжнародні неурядові правозахисні організації тощо [2].

Адвокатура України є добровільним професійним громадським об'єднанням адвокатів, що покликане згідно з Конституцією України сприяти захисту прав, свобод та представляти законні інтереси громадян України, іноземців, осіб без громадянства, юридичних осіб, подавати їм іншу юридичну допомогу. Адвокатом може бути особа, яка має вищу юридичну освіту, підтверджену дипломом України або відповідно до міжнародних договорів України дипломом іншої країни, стаж роботи у галузі права не менше двох років, володіє державною мовою, склала кваліфікаційні іспити, одержала в Україні свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та прийняла Присягу адвоката України [2].

Ще однією недержавною інституцією, що здійснює правозахисну діяльність в Україні, є недержавні нотаріуси. Недержавним нотаріусом може бути громадянин України, що має вищу юридичну освіту, пройшов стажування протягом шести місяців в державній нотаріальній конторі або у нотаріуса, що займається приватною нотаріальною практикою, склав кваліфікаційний іспит та одержав свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю. Не може бути нотаріусом особа, яка має судимість [2].

В Україні утворюються і діють міжнародні неурядові правозахисні організації. Це об'єднання громадських організацій, союзів, груп і окремих осіб із різних країн, створені не на основі міждержавних угод з метою надання допомоги міжнародному співробітництву в різних галузях суспільного життя, які не ставлять перед собою мету одержання комерційних прибутків [2].

Міжнародні неурядові організації відіграють важливу роль у заохоченні та захисті прав людей. Ці організації, діючи самостійно або через свої представництва у відповідних країнах, пильно спостерігають за кризовими ситуаціями і можливими джерелами конфлікту. Вони нерідко беруть участь в посередницьких зусиллях і можуть привертати увагу міжнародної та національної громадськості до випадків нехтування правами людини або їх порушення.

В цілому в Україні доступ до кваліфікованої правової допомоги для абсолютної більшості громадян є обмеженим, оскільки не вирішено питання доступності платної та безоплатної правової допомоги, їхньої ефективності.

Нещодавно створено механізм надання громадянам безоплатної первинної допомоги (надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, складання заяв скарг та інших документів правового характеру, крім процесуальних); надання допомоги в забезпеченні доступу осіб до безоплатної вторинної правової допомоги та медіації, за рахунок коштів державного бюджету [3].

Найбільшою проблемою видається легалізація правозахисних організацій. Очевидно, що не державний орган повинен вирішувати, чи є дійсно правозахисною організація, яка так себе називає. Зрозуміло, також, це повинно визначатися правозахисним співтовариством загалом, наприклад, в особі національної асоціації правозахисних організацій, а орган державної влади повинен тільки оформлювати рішення цієї асоціації [1].

Отже, правозахисні організації забезпечують громадський контроль державної політики у сфері захисту прав людини, в такий спосіб сприяючи коригуванню правозахисної складової державної політики. В Україні функціонування таких організацій ще має досить багато проблем. Серед них напевно найважливішою є недовіра населення до таких організацій. Тому потрібно вирішити проблемні питання для забезпечення ефективного правозахисного руху в

Україні.

Література:

1. Захаров Є. Що таке право захист? Завдання, функції, права і принципи діяльності правозахисних організацій [Електронний ресурс] / Євген Захаров // Незалежний культурологічний часопис «І». Випуск «Громадянське суспільство – Україна 2001». – 2001. – № 21. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n21texts/zakharov.htm>
2. Правознавство : Підручник / [А. І. Берлач, С. С. Бичкова, Д. О. Карпенко та ін.], видання 2-ге, доп. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2009. – 792 с.
3. Палій Г.О. Щодо здійснення правозахисної функції організаціями громадянського суспільства: Аналітична записка [Електронний ресурс] / Г.О.Палій. – Режим доступу: [/http://www.niss.gov.ua/articles/1283](http://www.niss.gov.ua/articles/1283).

Тищенко В.

(наук.кер. – к.і.н., доц. Щетініна Т.О.)

*студентка II курсу факультету економіки та менеджменту
Полтавської державної аграрної академії*

ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНІЗАЦІЇ: ОСОБЛИВОСТІ ТА НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Громадська організація – це добровільне об'єднання людей, яке має внутрішню структуру знизу доверху, фіксоване членство.

Громадський рух – це теж добровільне формування громадян, яке виникає внаслідок вільного їх бажання на основі спільності інтересів і не має фіксованого членства.

Різниця між організаціями і рухом відносна. Кожна масова організація функціонує як суспільний рух. Наприклад, профспілковий, жіночий, молодіжний тощо.

Характерною особливістю сучасних масових суспільних рухів і організацій є те, що вони, як правило, пов'язані безпосередньо з політикою, або побічно впливають на якість діяльності політичних інститутів [1].

Правозахисні організації – це ті організації, які покликані служити знедоленим або ігнорованим групам населення, сприяти реалізації їх прав, домагатися соціальних змін і бути на службі людей.

Це – незалежні, ефективно діючі неурядові організації, які, роблячи внесок у захист основних прав людини, в цілому сприяють національному розвитку, забезпечення єдності суспільства і зміцнення стабільності і безпеки країни. Їх діяльність спрямована на те, щоб управління на всіх рівнях стало прозорим і доступним для контролю, щоб дати можливість громадянам через громадські організації, широко брати участь у демократичних процесах і розвитку прав людини і основних свобод [2].

Головна особливість неурядових організацій – самоорганізація. У практичному плані це означає, що організація створюється за ініціативою окремих або групи громадян, а не уряду або державних органів. Як правило, правозахисні організації не є масовими, а їхні програмні (статутні) цілі обмежуються колом цілком конкретних проблем. Правозахисні організації носять некомерційний характер, їх бюджет в основному складається з внесків членів організації, пожертвувань та інших джерел (гранти, одержувані всередині країни і від міжнародних організацій і т.д.) [1].

Розвитку діяльності неурядових організацій, і в першу чергу організацій правозахисного спрямування, значною мірою сприяють міжнародні неурядові організації, їх досвід роботи, успіхи, напрацьований авторитет. Міжнародні неурядові організації відіграють важливу роль у заохоченні та захисті прав людей. Ці організації, діючи самостійно або через свої представництва у відповідних країнах, пильно спостерігають за кризовими ситуаціями і можливими джерелами конфлікту. Вони нерідко беруть участь в посередницьких зусиллях і можуть і можуть привертати увагу міжнародної та національної громадськості до випадків нехтування правами людини або їх порушення. Проводячи дослідження, публікуючи доповіді,